

**ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СОЦІАЛЬНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Право»
Шифр за ОПП: ОК 31

Мова навчання: українська

Розробник:
Дмитро ІВАНЕНКО, доцент кафедри
адміністративного права та процесу
навчально-наукового інституту права
та соціального менеджменту
ДонДУВС, к.ю.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
адміністративного права та процесу навчально-наукового інституту права та
соціального менеджменту ДонДУВС

Протокол № 1 від «01» вересня 2025 року

Завідувач кафедри

Ганна КОНАРСВА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Право»
«01» вересня 2025 року

Гарант ОПП

Ольга БОНДАРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	4-й	4-й
Семестр:	7-й	7-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3 / 90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Лекції:	14 годин	8 годин
Семінарські:	8 годин	4 години
Практичні:	8 годин	4 години
Самостійна робота:	60 годин	74 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	-	
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:4,6

1.2 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення сукупності правових норм, що регулюють фінансові правовідносини в Україні, характеристика їх взаємозв'язку зі змінами, що відбуваються у фінансовій системі держави в умовах становлення ринкової економіки, розширення у здобувачів світогляду про фінансово-правове регулювання діяльності держави та органів місцевого самоврядування.

Завдання: полягає у засвоєнні фінансово-правових категорій, вмінні орієнтуватися в нормах фінансового законодавства, що врегульовує правовідносини у сфері публічних фінансів.

1.3 Передумови для вивчення навчальної дисципліни: юридична логіка, філософія права, основи економічної теорії, конституційне право, цивільне право, кримінальне право, адміністративне право.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 3	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 13	ПРН 20
Проводити збір і інтегрований аналіз фінансової інформації з різних джерел	+	+			
Давати короткий висновок щодо фінансових правовідносин з достатньою обґрунтованістю	+	+	+		+
Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи проблему у сфері фінансових правовідносин		+	+		+
Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права у сфері фінансових правовідносин				+	
Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки у сфері фінансових правовідносин		+	+		+

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	пр	с.р.		л	с	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль. Загальна та особлива частина фінансового права										
Тема 1. Поняття фінансів. Фінансова діяльність держави	13	2	2	-	9	15	2	2	-	11
Тема № 2. Правове регулювання фінансового контролю в Україні	12	2	2	-	8	15	2	2	-	11
Тема № 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства: поняття та види	13	2	2	-	9	10	-	-	-	10
Тема № 4. Поняття бюджету. Бюджетна система України	12	2	2	2	8	15	2	-	2	11
Тема № 5. Бюджетний процес	15	2	-	2	9	15	2	-	2	11
Тема № 6. Податкове право і податкова система України	12	2	-	2	8	10	-	-	-	10
Тема № 7. Банківська система України	13	2	-	2	9	10	-	-	-	10
Разом	90	14	8	8	60	90	8	4	4	74
Усього годин	90	14	8	8	60	90	8	4	4	74
Залік										

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль. Загальна та особлива частина фінансового права

Тема 1. Поняття фінансів. Фінансова діяльність держави. Поняття, ознаки та функції фінансів. Фінансова система держави та її структура. Фінансова діяльність держави. Органи фінансової діяльності.

Тема № 2. Правове регулювання фінансового контролю в Україні. Зміст фінансового контролю. Класифікація фінансового контролю. Методи фінансового контролю. Органи, що здійснюють фінансовий контроль. Незалежний фінансовий контроль.

Тема № 3. Відповідальність за порушення фінансового законодавства: поняття та види. Місце відповідальності за порушення фінансового законодавства в системі юридичної відповідальності. Підстави відповідальності за порушення фінансового законодавства. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства.

Тема № 4. Поняття бюджету. Бюджетна система України. Поняття бюджету та його структура. Бюджетна класифікація. Бюджетна система України. Доходи та видатки Державного бюджету України. Доходи та видатки місцевих бюджетів.

Тема № 5. Бюджетний процес. Поняття, принципи та стадії бюджетного процесу. Повноваження учасників бюджетного процесу. Складання проектів Державного та місцевих бюджетів. Розгляд та прийняття Державного і місцевих бюджетів. Виконання Державного та місцевих бюджетів. Підготовка, розгляд і затвердження звітів про виконання бюджетів.

Тема № 6. Податкове право і податкова система України. Податкове право в системі фінансового права. Суть податкової системи. Принципи формування податкової системи. Сутність, функції, елементи податків. Класифікація податків.

Тема № 7. Банківська система України. Виникнення та розвиток банківської справи в Україні. Поняття, функції та структура банківської системи України. Поняття та видова характеристика банківських об'єднань.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1 Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;

- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання, у тому числі з використанням квестів.
-

5.2 Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної та заочної форм здобуття освіти

Підсумковий контроль – ЗАЛІК
Аудиторна робота – 80 балів
Самостійна робота – 20 балів
Залік
Усього за навчальну дисципліну (освітній компонент) – 100 балів

Для переведення оцінок у бали у разі підсумкового контролю у формі заліку необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{МКО} + \text{КДО} \cdot 0,5 + \text{КНО}} * 16 =$$

- AP – результат аудиторної роботи;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33 %) від кількості семінарських занять/практичних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни). Якщо МКО складає дробове число, то до розрахунку береться наступне ціле число;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок – оцінок, що перевищують МКО;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених занять.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів: 1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям

35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Греца Я.В., Орлова О.С., Греца С.М. Фінансове право: навчально-методичні матеріали. Ужгород: Видавництво УжНУ, 2023. 25 с.
2. Іванський А.Й. Фінансове право: підручник. Міжнар. гуманітар. ун-т. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 484 с.
3. Ковалів М.В. Фінансове право України: навч. посіб. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с.
4. Латковська Т., Сідор М., Голоядова Т. Фінансове право : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., доопр. і доп. Одеса: Фенікс, 2023. 140 с.
5. Музика-Стефанчук О.А., Якимчук Н.Я. Сучасне фінансове право. Право публічних фінансів: підручник. Київ: АртЕк, 2024. 656 с.
6. Фінансове право України (загальна частина) : навчальний посібник / Л.М. Касьяненко, Т.О. Мацелик, Н.Б. Новицька та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 234 с.
7. Фінансове право України (особлива частина) : навчальний посібник / Л.М. Касьяненко, Т.О. Мацелик, Ю.І. Аністратенко та ін. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 580 с.

Додаткові

1. Бурковська А.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах: навчальний посібник / А.В. Бурковська, Т.І. Лункіна. К.: ЦУЛ, 2024. 208 с.
2. Іваненко Д.Д. Міжнародний компенсаційний механізм відшкодування збитків завданих агресією російської федерації. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 1 (86). С. 116-120.
3. Іваненко Д.Д, Дерев'янка Б.В., Роженко О.В. Правове забезпечення обігу віртуальних активів та функціонування ринку криптовалюти: досвід Європейського Союзу. *Приватне право і підприємництво*. 2025. Випуск 25. С. 355-366.
4. Коломієць П.В. Концептуальні аспекти правового забезпечення податкової безпеки України: монографія. Державний податковий університет. Ірпінь; Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2023. 468 с.
5. Податкове право: підручник / за ред. Д.О. Гетманцева та М.П. Кучерявенка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2023. 464 с.
6. Фінансово-контрольне право: навчальний посібник / А.А. Коваленко, Л.А. Савченко, Г.С. Андрущенко. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 348 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від № 80731-X у ред. від 26.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
6. Податковий Кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
8. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14>
9. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-УІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
10. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
11. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
12. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 № 2473-УІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
13. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження одноразового (спеціального) добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету : Закон України від 15.06.2021 № 1539-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1539-20#Text>
14. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
15. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
16. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
17. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 № 772-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19/print1489058007718601#Text>
18. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
19. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249>

20. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19%20#Text>

21. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n1134>

22. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>

23. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#n8>

24. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>

25. Про затвердження Положення про валютний нагляд: Постанова правління НБУ від 03.01.2019 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19#Text>

26. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління НБУ від 29.12.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

Інформаційні ресурси

Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА: Освіта»:

<https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=2279>

<http://www.president.gov.ua/> – Офіс Президента України

<http://www.rada.gov.ua/> – Верховна Рада України

<http://www.kmu.gov.ua/> – Кабінет Міністрів України

<https://www.treasury.gov.ua/> – Державна казначейська служба України

<https://tax.gov.ua/> – Державна податкова служба України

<https://www.nssmc.gov.ua/> – Національна комісія з цінних паперів та фондових ринків

<https://dasu.gov.ua/> – Державна аудиторська служба України

<http://www.mfu.gov.ua> – Міністерство фінансів України

<http://www.nbu.gov.ua> – Національний банк України